

פֶּרֶק רְבִיעִי

א מדיחי עיר מישראל – הרי אלו נסקלין, אף על פי שלא עבדו עבודה זרה, אלא הדיחו את יושבי עירם עד שעבדו אותה. ואנשי העיר המדחין נהרגין בסוף, והוא שעבדו עבודה זרה או שקבלוה עליהם באלוה. ואזהרה למדיח מנין? תלמוד לומר: "לא ישמע על פיך" (שמות כג, יג).

ב1 אין העיר נעשית עיר הנדחת, עד שיהיו מדיחיה שנים או יתר על שנים, שנאמר: "יצאו אנשים בני בליעל" (דברים יג, יד), ויהיו מדיחיה מאותו שבט ומאותה העיר, שנאמר: "מקרבך וידיחו את יושבי עירם" (שם), ועד שידחו רבה, ויהיו המדחין ממאה ועד רבו של שבט. אבל אם הדח רבו של שבט – דנין אותה כיחידים, שנאמר: "אנשי העיר" (שם יג, טז; ושם: ישיב), לא כפר קטן ולא כרך גדול. וכל פחות ממאה – כפר; ורבו של שבט – כרך גדול.

ב2 וכן אם הדיחוה נשים או קטנים, או שהדיחה יחיד, או שהדח מעוטה, או שהדחו מאליהן, או שהיו מדיחיה מחוצה לה – אין דנין בה דין עיר הנדחת, אלא הרי הן כיחידים שעבדו עבודה זרה: סוקלין כל מי שעבד, וממונן ליורשיהן כשאר הרוגי בית דין.

ג אין דנין דין עיר הנדחת אלא בית דין הגדול שלשבעים ואחד, שנאמר: "והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההיא אשר עשו את הדבר הרע הזה אל שעריך, את האיש או את האשה, וסקלתם באבנים ומתו" (שם יז, ה) – יחידים נהרגין בבית דין של כל שער ושער, ואין המרבין נהרגין אלא בבית דין הגדול.

ד אין אחת מערי מקלט נעשית עיר הנדחת, שנאמר: "באחת עריך" (שם יג, יג), ולא ירושלים נעשית עיר הנדחת, לפי שלא נתחלקה לשבטים. ואין עושין עיר הנדחת בספר, כדי שלא יפנסו גוים ויחריבו את ארץ ישראל. ואין בית דין אחד עושה שלש עירות הנדחות זו בצד זו; אבל אם היו מרחקות – עושה.

ה1 אין עושין עיר הנדחת עד שידחוה מדיחיה בלשון רבים, ויאמרו להן 'גלך ונעבד' או 'גלך ונזבח' או 'גלך ונקטר' או 'גלך וננסף' או 'גלך ונשתחוה' או 'גלך ונקבל באלוה', והם שומעים, ועבדו אותה דרך עבודתה או באחת מארבע עבודות או שקבלו אותה באלוה.

ה2 עיר הנדחת שלא נתקיימו בה ובמדיחיה כל התנאים האלו – היאך עושים להן? מתרין ומעדין בכל אחד ואחד שעבד מהן עבודה זרה, וסוקלין אותן כיחידים, וממונן ליורשיהן.

ו1 והיאך דין עיר הנדחת? בזמן שתהא ראויה לעשות עיר הנדחת, בית דין הגדול שולחין ודורשין וחוקרין, עד שידעו בראיה ברורה שהדחה כל העיר או רבה, וחזרו לעבודה זרה.

ו2 אחר כך שולחין להן שני תלמידי חכמים להזהיר אותן ולהחזירן. אם חזרו ועשו תשובה – מוטב; ואם עמדו

בְּאוֹלֶתָן - בֵּית דִּין מְצוּיִן לְכָל יִשְׂרָאֵל לַעֲלוֹת עָלֶיהֶן לַצָּבֵא, וְהֵן צָרִין עָלֶיהֶן וְעוֹרְכִין עִמָּהֶם מִלְחָמָה עַד שֶׁתִּבְקַע הָעִיר.

3 וּכְשֶׁתִּבְקַע - מִיד מִרְבִּין לָהֶם בְּתֵי דִינִין וְדָנִים אוֹתָן. כָּל מִי שֶׁבָּאוּ עָלָיו שְׁנֵי עֵדִים שֶׁעָבַד עֲבוּדָה זָרָה אַחֵר שֶׁהִתְרוּ בּוֹ - מִפְּרִישֵׁין אוֹתוֹ: אִם נִמְצְאוּ כָּל הָעוֹבְדִים מְעוּטָה - סוֹקְלִין אוֹתָן, וְשָׂאֵר הָעִיר נֶצֶל; נִמְצְאוּ רַבָּה - מַעֲלִין אוֹתָן לְבֵית דִּין הַגָּדוֹל וְגוֹמְרִין שֵׁם דִּינָם, וְהוֹרְגִין כָּל אֱלוֹ שֶׁעָבְדוּ בְּסִיף. וּמִכֵּין אֶת כָּל נֶפֶשׁ אָדָם אֲשֶׁר בָּהּ לְפִי חֶרֶב, טָף וְנָשִׁים, אִם הִדְחָה כָּלָה; וְאִם נִמְצְאוּ הָעוֹבְדִים רַבָּה - מַכִּים אֶת כָּל הַטָּף וְהַנָּשִׁים שֶׁלְּעוֹבְדִים לְפִי חֶרֶב.

4 וּבֵין שֶׁהִדְחָה כָּלָה בֵּין שֶׁהִדְחוּ רַבָּה - סוֹקְלִין אֶת מְדִיחֶיהָ, וּמִקְבָּצִין כָּל שְׁלָלָה אֶל תּוֹךְ רַחוּבָהּ. אֵין לָהּ רַחוּב - עוֹשִׁין לָהּ רַחוּב. הִיא רַחוּבָה חוּצָה לָהּ - בּוֹנִין חוֹמָה חוּץ מִמֶּנּוּ עַד שִׁיכְנֶס לְתוֹכָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר: "אֶל תּוֹךְ רַחֲבָהּ" (שם יג, יז). וְהוֹרְגִין כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר בָּהּ, וְשׁוֹרְפִין אֶת כָּל שְׁלָלָה עִם הַמְּדִינָה בָּאֵשׁ. וְשֶׁרְפָתָהּ - מִצּוֹת עֲשֵׂה, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְשֶׁרַפְתָּ בָּאֵשׁ אֶת הָעִיר וְאֶת כָּל שְׁלָלָהּ" (שם).

ז נִכְסֵי הַצְּדִיקִים שֶׁבְּתוֹכָהּ, וְהֵם שָׂאֵר יוֹשְׁבֵי הָעִיר שֶׁלֹּא הִדְחוּ עִם רַבָּה - נִשְׂרָפִין בְּכָלֵל שְׁלָלָהּ; הוֹאִיל וַיֵּשְׁבוּ שָׁם, מִמּוֹנֵן אָבֵד. וְכָל הַנִּהְנָה מִמֶּנָּה בְּכָל שְׁהוּא - לוֹקָה אַחַת, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְלֹא יִדְבֹק בִּידֶךָ מְאוּמָה מִן הַחֶרֶם" (שם). ח1 וְעִיר הַנִּדְחָת שֶׁהוֹזְמוּ עֲדֶיהָ - כָּל הַמַּחְזִיק בְּנִכְסֶיהָ, זָכָה, וּמִתֵּר לְהַנּוֹת בּוֹ, שֶׁהָרִי הוֹזְמוּ. וְלָמָּה זָכָה בּוֹ? שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּבֵר הַפְּקִיר מִמּוֹנוֹ מִשְׁעָה שֶׁנִּגְמַר דִּינָהּ.

ח2 וְאֵינָה נִבְנִית לְעוֹלָם, וְכָל הַבּוֹנֶה אוֹתָהּ לוֹקָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "לֹא תִבְנֶה עוֹד" (שם). וּמִתֵּר לַעֲשׂוֹתָהּ גִּנוּת וּפְרִדְסִים, שֶׁנֶּאֱמַר: "לֹא תִבְנֶה עוֹד" - לֹא תִבְנֶה מְדִינָה כְּמוֹת שֶׁהִיָּתָהּ.

ט שִׁירָה הָעוֹבֶרֶת מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, אִם עָבְרָה בְּעִיר הַנִּדְחָת וְהִדְחָה עִמָּה: אִם שָׁהָת שָׁם שְׁלִשִּׁים יוֹם - נִהְרָגִין בְּסִיף, וּמִמּוֹנֵם אָבֵד; וְאִם לֹאוֹ - הֵן בְּסָקִילָה, וּמִמּוֹנֵם לְיִוְרְשִׁיָּהּ.

י נִכְסֵי אֲנָשֵׁי מְדִינָה אַחֶרֶת שֶׁהָיוּ מִפְּקָדִין בְּתוֹכָהּ - אֵף עַל פִּי שֶׁקִּבְּלוּ עָלֶיהֶן אַחֲרִיּוֹת, אֵין נִשְׂרָפִין, אֶלֶּא יַחְזְרוּ לְבַעֲלֵיהֶן, שֶׁנֶּאֱמַר: "שְׁלָלָהּ" (שם), וְלֹא שְׁלָל חֲבֵרָתָהּ. נִכְסֵי הָרָשָׁעִים שֶׁהִדְחוּ שֶׁהָיוּ מִפְּקָדִין בְּמְדִינָה אַחֶרֶת: אִם נִקְבְּצוּ עִמָּה - נִשְׂרָפִין בְּכָלֵלָהּ; וְאִם לֹאוֹ - אֵין מְאֲבָדִין אוֹתָן, אֶלֶּא יִנָּתְנוּ לְיִוְרְשִׁיָּהּ.

יא בְּהֶמָּה, חֲצִיָּה שֶׁלְּעִיר הַנִּדְחָת וְחֲצִיָּה שֶׁלְּעִיר אַחֶרֶת, שֶׁהִיָּתָה בְּתוֹכָהּ - הָרִי זֶה אֲסוּרָה. וְעֵסָה שֶׁהִיא כֵּן - מִתֵּרֶת, לְפִי שֶׁאִפְשָׁר לְחַלֵּק הָעֵסָה. יב1 בְּהֶמָּה שֶׁלְּעִיר הַנִּדְחָת שֶׁנִּשְׁחָטָה - אֲסוּרָה בְּהִנָּאָה, כְּשׁוֹר הַנִּסְקָל שֶׁנִּשְׁחָט.

יב2 שְׁעַר הָרֹאשׁ, בֵּין שְׁלֹאנָשִׁים בֵּין שְׁלֹאנָשִׁים שְׁבָה - מִתֵּר בְּהִנָּאָה. אֲבָל שְׁלִפְאָה נִכְרִית - הָרִי הוּא מְכַלָּל שְׁלָלָהּ, וְאֲסוּר. יג1 פְּרוֹת דְּקָלִים שֶׁבְּתוֹכָהּ - מִתֵּרִין, שֶׁנֶּאֱמַר: "תִּקְבֹּץ [...] וְשֶׁרַפְתָּ" (שם) - מִי שֶׁאֵינוֹ מְחַסֵּר אֶלֶּא קְבוּץ, יֵצְאוּ פְּרוֹת הַמַּחְבְּרִין, שֶׁהֵן מְחַסְרִין תְּלִישָׁה וְקְבוּץ וְשֶׁרַפָּה. וְהוּא הַדִּין

לשַׁעַר הָרֹאשׁ, וְאֵין צָרִיךְ לֹמַר הָאֵילָנוֹת עֲצֻמָּן שֶׁהֵן מִתְרוֹת, וְהָרִי הֵן שְׁלִיזִישִׁיהֶן.

יג2 הַהִקְדָּשׁוֹת שֶׁבַת־וֹכָה – קִדְּשֵׁי מִזְבֵּחַ יָמוֹתוֹ: "זִבְחַ רְשָׁעִים תִּזְעָכָה" (משלי כא, כז); קִדְּשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת יִפְדּוּ, וְאַחֲרֵי כֵן שׁוֹרְפִין אוֹתָן, שֶׁנֶּאֱמַר: "שִׁלְלָהּ" (דברים יג, יז), וְלֹא שִׁלְל שָׁמַיִם. יד1 הַבְּכוֹר וְהַמֶּעֶשֶׂר שֶׁבַת־וֹכָה: תְּמִימִין – הָרִי הֵם קִדְּשֵׁי מִזְבֵּחַ, וְיָמוֹתוֹ; וּבַעֲלֵי מוֹמִין – הָרִי הֵן בְּכֻלָּל "בְּהֶמְתָּה" (שם יג, יט), וְנִהְרָגִין.

יד2 הַתְּרוֹמוֹת שֶׁבַת־וֹכָה: אִם הִגִּיעוּ לַיָּד כֹּהֵן – יִרְקְבוּ, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִכְסִיו; וְאִם עָדִין הֵן בְּיַד יִשְׂרָאֵל – יִנָּתְנוּ לְכֹהֵן שְׁלַמְדִּינָה אַחֲרָת, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִכְסֵי שָׁמַיִם, וְקִדְּשָׁתָן קִדְּשַׁת הַגּוֹף. טו מֶעֶשֶׂר שְׁנִי, וְכֶסֶף מֶעֶשֶׂר שְׁנִי, וְכַתְּבֵי הַקִּדָּשׁ שֶׁבַת־וֹכָה – הָרִי אֵלּוּ יִגְנָזוּ.

טז כָּל הָעוֹשֶׂה דִין בְּעִיר הַנִּדְחָת – הָרִי זֶה כְּמִקְרִיב עוֹלָה כָּלִיל, שֶׁנֶּאֱמַר: "כָּלִיל לַיְי אֱלֹהֶיךָ" (שם יג, יז). וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שְׁמֹסֶלֶק חֲרוֹן אַף מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר: "לְמַעַן יֵשׁוּב יי מִחֲרוֹן אָפוֹ" (שם יג, יח); וּמִבִּיא עֲלֵיהֶם בְּרָכָה וְרַחֲמִים, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ וְהִרְבֶּךָ" (שם).

פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א הַמַּסִּית אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, בֵּין אִישׁ בֵּין אִשָּׁה – הָרִי זֶה נִסְקָל, אֲף עַל פִּי שְׁלֹא עָבַד הַמוֹסֵת וְלֹא הַמַּסִּית עֲבוּדָה זָרָה, אֲלֹא מִפְּנֵי שֶׁהוֹרָהּ לַעֲבֹד. בֵּין שֶׁהָיָה הַמַּסִּית הַדְּיוּט בֵּין שֶׁהָיָה נָבִיא, בֵּין שֶׁהָיָה הַמוֹסֵת יָחִיד, אִישׁ אוֹ אִשָּׁה, אוֹ יַחֲדִידִים – מִיתָתוֹ בְּסָקִילָה. ב1 הַמַּסִּית אֶת רַב אֲנָשֵׁי הָעִיר – הָרִי זֶה 'מִדִּיחַ', וְאֵינוֹ נִקְרָא 'מַסִּית'.

ב2 הָיָה זֶה שֶׁהִדִּיחַ רַב הָעִיר נָבִיא – מִיתָתוֹ בְּסָקִילָה. וְהַנִּדְחִים – הָרִי הֵן כִּיחֲדִידִים, וְאֵינָם כְּאֲנָשֵׁי עִיר הַנִּדְחָת, עַד שֶׁיִּהְיוּ הַמִּדִּיחִים שְׁנַיִם. וְאֶחָד הָאוֹמֵר 'אֲמָרָה לִי עֲבוּדָה זָרָה: עֲבֹדוּהָ'; אוֹ שֶׁאֲמַר 'אֲמַר לִי הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: עֲבֹדוּ עֲבוּדָה זָרָה' – הָרִי זֶה נָבִיא שֶׁהִדִּיחַ. וְאִם הִדְּחוּ אַחֲרָיו רַב הָעִיר – נִסְקָל.

ב3 הַמַּסִּית שֶׁהִסִּית, בֵּין בְּלִשׁוֹן רַבִּים בֵּין בְּלִשׁוֹן יָחִיד – הָרִי זֶה נִסְקָל. כִּיצַד? הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ 'אֲעֲבֹד עֲבוּדָה זָרָה', 'אֵלֶךְ וְאֲעֲבֹד', 'נֵלֵךְ וְנַעֲבֹד' בַּעֲבוּדָה פְּלוֹנִית שְׁדָרָךְ אוֹתָהּ עֲבוּדָה זָרָה לַהֲעֲבֹד בָּהּ; 'אֲזַבַּח', 'אֵלֶךְ וְאֲזַבַּח', 'נֵלֵךְ וְנִזְבַּח'; 'אֲקַטֵּר', 'אֵלֶךְ וְאֲקַטֵּר', 'נֵלֵךְ וְנִקְטֵר'; 'אֲנַסֵּךְ', 'אֵלֶךְ וְאֲנַסֵּךְ', 'נֵלֵךְ וְנִנַּסֵּךְ'; 'אֲשַׁתְּחֹוּה', 'אֵלֶךְ וְאֲשַׁתְּחֹוּה', 'נֵלֵךְ וְנִשַׁתְּחֹוּה' – הָרִי זֶה מַסִּית.

ב4 הַסִּית לְשְׁנַיִם – הָרִי הֵן עֲדִיו, וְהֵן מְבִיאִין אוֹתוֹ לְבֵית דִּין וּמַעֲיִדִין עָלָיו שֶׁכֵּךְ אָמַר לָהֶן, וְסוֹקְלִין אוֹתוֹ. ג1 וְאֵין הַמַּסִּית צָרִיךְ הַתְּרָאָה. אָמַר לְאֶחָד – הוּא אוֹמֵר לוֹ 'יֵשׁ לִי חֲבֵרִים רוֹצִים בְּכֶךָ', וּמַעֲרִים עָלָיו עַד שֶׁיִּסִּית בְּפָנָיו שְׁנַיִם, כְּדִי לְהַרְגוֹ. אִם לֹא רָצָה הַמַּסִּית לְהַסִּית לְשְׁנַיִם – מַצּוּה לְהַכְמִין לוֹ. כָּל חֲיָבֵי מִיתוֹת שֶׁבַת־וֹרָה אֵין מְכַמְּנִין עֲלֵיהֶן, חוּץ מִזֶּה.

22 כִּיצַד מְכַמֵּינִן לוֹ? הַמוֹסֶת מְבִיא שְׁנַיִם, וּמַעֲמִידֵן בְּמָקוֹם אֶפֶל כְּדִי שְׂיִרְאוּ הַמָּסִית וְיִשְׁמְעוּ דְּבָרָיו וְלֹא יֵרָאֶה אוֹתָם. וְהוּא אוֹמֵר לַמָּסִית 'אֲמַר מָה שְׁאֻמְרַת לִי בִּיחּוּד', וְהוּא אוֹמֵר לוֹ. וְהַמוֹסֶת מְשִׁיבּוֹ 'הֵיאֵךְ נִנְיַח אֶת אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים, וְנִלְךְ וְנַעֲבֹד אֶת הָעֲצִים וְאֶת הָאֲבָנִים?': אִם חֹזֵר בּוֹ אוֹ שְׁשֶׁתֶּק - פָּטוּר; וְאִם אָמַר לוֹ 'כֵּךְ הִיא חוֹבַתְנוּ, וְכֵךְ יָפֶה לָנוּ' - הַעוֹמְדִים שָׁם בְּרַחוּק מְבִיאִין אוֹתוֹ לְבֵית דִּין וְסוֹקְלִין אוֹתוֹ.

ד מְצוּה בְּיַד הַמוֹסֶת לְהַרְגוֹ, שְׁנֹאֲמַר: "יִדְךָ תִּהְיֶה בּוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה לְהַמִּיתוֹ" (דְּבָרִים יג, י). וְאִסּוּר לַמוֹסֶת לְאַהֲבֹת אֶת הַמָּסִית, שְׁנֹאֲמַר: "לֹא תֹאבֶה לוֹ" (שִׁם יג, ט). וְלִפִּי שְׁנֹאֲמַר בְּשׁוֹנָא "עֲזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ" (שְׁמוֹת כג, ה), יָכוֹל אֶתָּה עוֹזֵב לָזֶה? תִּלְמוּד לּוֹמֵר: "וְלֹא תִשְׁמַע אֵלָיו" (דְּבָרִים יג, ט). וְלִפִּי שְׁנֹאֲמַר "לֹא תַעֲמֹד עַל דָּם רַעַךְ" (וִיקְרָא יט, טז), יָכוֹל אִי אֶתָּה עוֹמֵד עַל דָּמוֹ שְׁלִזָּה? תִּלְמוּד לּוֹמֵר: "[וְ]לֹא תַחֹס עֵינֶךָ" (דְּבָרִים יג, ט). וְאִסּוּר לַמוֹסֶת לְלַמֵּד עָלָיו זְכוֹת, שְׁנֹאֲמַר: "וְלֹא תַחֲמַל" (שִׁם). וְאִם יָדַע לוֹ חוֹבָה - אֵינּוּ רִשְׁאֵי לְשֶׁתֶּק מִמֶּנָּה, שְׁנֹאֲמַר: "וְלֹא תַכְסֶּה עָלָיו" (שִׁם). וְאִזְהָרָה לְהַדְרִיט הַמָּסִית מִנֵּיִן? שְׁנֹאֲמַר: "וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרְאוּ[וּ]", וְלֹא יוֹסְפוּ לַעֲשׂוֹת" (שִׁם יג, יב).

ה הַמָּסִית אַחֲרִים לַעֲבֹדוֹ, וְאָמַר לָהֶם 'עֲבֹדוּנִי': אִם עָבְדוּ אוֹתוֹ - נִסְקָל; וְאִם לֹא עָבְדוּהוּ - אָף עַל פִּי שְׁקִבְלוּ מִמֶּנּוּ וְאָמְרוּ לוֹ 'הֵינּוּ', אֵינּוּ נִסְקָל. אֲבָל אִם הָסִית לַעֲבֹדֶת אִישׁ אַחֵר אוֹ לְשֹׂאֵר מִיָּנֵי עֲבֹדָה זָרָה - אִם קִבֵּל מִמֶּנּוּ וְאָמַר 'הֵינּוּ, נִלְךְ וְנַעֲבֹד', אָף עַל פִּי שְׁעֵדִין לֹא עָבַד, שְׁנִיָּהֶם נִסְקָלִין, הַמָּסִית וְהַמוֹסֶת, שְׁנֹאֲמַר: "לֹא תֹאבֶה [...] וְלֹא תִשְׁמַע" (שִׁם יג, ט), הָא שְׁמַע וְאָבֶה - חַיִּב.

ו נָבִיא הַמִּתְנַבֵּא בְּשֵׁם עֲבֹדָה זָרָה כִּיצַד? זֶה הָאוֹמֵר 'אֲמַרָה לִי עֲבֹדָה זָרָה פְּלוֹנִית' אוֹ 'כּוֹכֵב פְּלוֹנִי', 'שְׁמַצוּה לַעֲשׂוֹת כֵּךְ וְכֵךְ' אוֹ 'שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת כֵּךְ וְכֵךְ'. אֶפְלוּ כּוֹן אֶת הַהֲלָכָה לְטַמָּא אֶת הַטַּמָּא וּלְטַהֵר אֶת הַטָּהוּר - אִם הִתְרוּ בּוֹ בְּפָנֵי שְׁנַיִם, הָרִי זֶה נִחְנָק, שְׁנֹאֲמַר: "וְאֲשֶׁר יִדְבֹּר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים וּמֵת הַנָּבִיא הַהוּא" (שִׁם יח, כ), וְאִזְהָרָה שְׁלוֹ מְכַלֵּל שְׁנֹאֲמַר: "וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים לֹא תִזְכִּירוּ" (שְׁמוֹת כג, יג).

ז וְאִסּוּר לַעֲרֹךְ דִּין וּתְשׁוּבָה עִם מִתְנַבֵּא בְּשֵׁם עֲבֹדָה זָרָה, וְאִין שׁוֹאֲלִין מִמֶּנּוּ אוֹת וּמוֹפֶת, וְאִם עָשָׂה מַעֲצָמוֹ - אִין מְשַׁגִּיחִין עָלָיו וְאִין מְהַרְהִיִּין בּוֹ. וְכָל הַמַּחֲשָׁב בְּאוֹתוֹת שְׁלוֹ שְׁמָא אָמַת הֵן - עָבַר בְּלֹא תַעֲשֶׂה, שְׁנֹאֲמַר: "לֹא תִשְׁמַע אֶל דְּבָרֵי הַנָּבִיא הַהוּא" (דְּבָרִים יג, ד).

ח וְכֵן נָבִיא הַשֶּׁקֶר - מִיתָתוֹ בְּחֻנֵּק, אָף עַל פִּי שְׁנִתְנַבֵּא בְּשֵׁם יי, וְלֹא הוֹסִיף וְלֹא גָרַע, שְׁנֹאֲמַר: "אֵךְ הַנָּבִיא אֲשֶׁר יִזִּיד לְדַבֵּר דְּבַר בְּשֵׁמִי, אֶת אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִיו לְדַבֵּר, וְאֲשֶׁר יִדְבֹּר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים - וּמֵת הַנָּבִיא הַהוּא" (שִׁם יח, כ).

ט אֶחָד הַמִּתְנַבֵּא מָה שְׁלֹא שְׁמַע בְּמִרְאֵה הַנְּבוּאָה, אוֹ מִי שְׁשָׁמַע דְּבָרֵי נָבִיא חֲבֵרוֹ, וְאָמַר שְׁדָּבַר זֶה לוֹ נֶאֱמַר, וְהוּא נִתְנַבֵּא בּוֹ - הָרִי זֶה נָבִיא שֶׁקֶר, וּמִיתָתוֹ בְּחֻנֵּק.

מ כָּל הַמוֹנַע עֲצָמוֹ מִהַרְיַגַת נָבִיא שֶׁקֶר מִפְּנֵי מַעֲלָתוֹ, שְׁהָרִי

הוא הולך בדרך הנבואה – הרי זה עובר בלא תעשה, שנאמר: "בזדון דברו הנביא, לא תגור ממנו" (שם יח, כב). וכן המונע עצמו מללמד עליו חובה או הפחד וירא מדבריו – הרי הוא בכלל "לא תגור ממנו". ואין דנין נביא השקר אלא בבית דין שלשבעים ואחד.

י הנודר בשם עבודה זרה, והנשבע בה – לוקה, שנאמר: "ושם אלהים אחרים לא תזכירו" (שמות כג, יג). אחד הנשבע בה לעצמו ואחד הנשבע בה לגוי. ואסור להשביע לגוי ביראתו, ואפלו להזכיר שם עבודה זרה שלא דרך שבועה אסור, שנאמר: "לא תזכירו". יא לא יאמר אדם לחברו 'שמר לי בצד עבודה זרה פלונית' וכיוצא בזה. וכל עבודה זרה הכתובה בכתבי הקדש – מתר להזכיר שמה, כגון פעור (במדבר כה, ג ועוד) ויבל (ישעיה מו, א) ונבו (שם) וגד (שם סה, יא) וכיוצא בהן. ואסור לגרם לאחרים שיזכרו ושיקיימו בשם עבודה זרה. ואינו לוקה אלא הנודר בשמה והמקיים בשמה, והוא הנשבע בשמה.

פרק ששי

א1 העושה אוב או ידעוני ברצונו בזדון – חייב פרת; ואם היו שם עדים והתראה – נסקל; היתה שוגג – מביא חטאת קבועה.

א2 כיצד מעשה האוב? זה שהוא עומד ומקטיר קטרת ידועה, ואוחז שרביט שלהדס בידו ומניפו, והוא מדבר בלאט בדברים ידועים אצלם, עד שישמע השואל כאלו אחד מדבר עמו ומשיבו על מה שהוא שואל בדברים מתחת הארץ בקול נמוך עד מאד, וכאלו אינו נפר לאזן, אלא במחשבה מרגיש בו.

א3 וכן הלוקח גלגלת המת ומקטיר לה ומנחש בה, עד שישמע כאלו קול יוצא מתחת שחיו, שפל עד מאד, ומשיבו. כל אלו מעשה אוב הן, והעושה אחד מהן – נסקל.

ב כיצד מעשה הידעוני? מניח עצם עוף ששמו 'ידוע' בפיו, ומקטיר קטרת, ועושה מעשיות אחרות עד שיפל כנכפה, וידבר בפיו דברים שעתידים להיות. וכל אלו מיני עבודה זרה הן. ואזהרה שלהן מנין? תלמוד לומר: "אל תפנו אל האבת ואל הידענים" (ויקרא יט, לא).

ג1 הנותן מזרעו למלך ברצונו בזדון – חייב פרת; בשוגג – מביא חטאת קבועה. ואם עשה בהתראה ועדים – נסקל, שנאמר: "אשר יתן מזרעו למלך – מות יומת, עם הארץ ירגמהו באבן" (שם כב). ואזהרה שלו מנין? תלמוד לומר: "ומזרעה לא תתן להעביר למלך" (שם יח, כא), ולהלן הוא אומר: "לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש" (דברים יח, י).

ג2 כיצד היו עושין? מדליק אש גדולה, ולוקח מקצת זרעו ומוסרו לפומרין עובדי האש, ואותן הפומרין נותנין הבן לאביו אחר שנמסר בידן להעבירו באש ברשותו, ואבי הבן הוא שמעביר בנו על האש ברשות הפומרין, ומעביר אותו

בְּרָגְלוֹ מִצֵּד לִצֵּד אַחֵר בְּתוֹךְ הַשְּׁלֵהֶבֶת. לֹא שֶׁהוּא שׁוֹרְפוֹ לְמַלְךְ, כְּדֶרֶךְ שְׁשׁוֹרְפִין בְּנִיָּהֵן וּבְנוֹתֵיהֶן לַעֲבוּדָה זָרָה אַחֲרֵת, אֲלֵא בְּהֶעֱבָרָה בְּלִבֵּד הִיתָה עֲבוּדַת זֶה שְׁשָׁמוֹ 'מֶלֶךְ'. לְפִיכֹךְ הָעוֹשֶׂה עֲבוּדָה זֹו לַעֲבוּדָה זָרָה אַחֲרֵת חוּץ מִמֶּלֶךְ – פֶּטוּר.

ד' אֵינוֹ חַיֵּב פֶּרֶת אוֹ סְקִילָה עַד שְׁיִמְסֹר לְמַלְךְ וַיַּעֲבִירוּ בְּרָגְלוֹ בְּאֵשׁ דֶּרֶךְ הֶעֱבָרָה. מָסֹר וְלֹא הֶעֱבִיר, הֶעֱבִיר וְלֹא מָסֹר, אוֹ שְׁמָסֹר וְהֶעֱבִיר שְׁלֹא דֶּרֶךְ הֶעֱבָרָה – פֶּטוּר. וְאֵינוֹ חַיֵּב עַד שְׁיִמְסֹר מִקְצֵת זָרְעוֹ וַיִּנְיַח מִקְצֵתוֹ, שְׁנֵאֲמַר: "כִּי מִזָּרְעוֹ נָתַן לְמַלְךְ" (ויקרא כג) – מִקְצֵתוֹ וְלֹא כֻּלּוֹ.

ה' אֶחָד זָרַע כָּשֶׁר וְאֶחָד זָרַע פָּסוּל, אֶחָד בָּנָיו וּבְנוֹתָיו וְאֶחָד בְּנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם – עַל כָּל יוֹצְאֵי יֶרֶכוֹ הוּא חַיֵּב, מִפְּנֵי שֶׁהֵן זָרְעוֹ. אֲבָל אִם הֶעֱבִיר אֶחָיו אוֹ אֲחִיוֹתָיו אוֹ אֲבוֹתָיו אוֹ שֶׁהֶעֱבִיר עֲצָמוֹ – פֶּטוּר. הֶעֱבִיר אֶחָד מִזָּרְעוֹ וְהוּא יֵשֵׁן אוֹ שֶׁהָיָה סוּמָא – פֶּטוּר.

ו' מִצֵּבָה שְׁאִסְרָה תוֹרָה הִיא בְּנִין שִׁיְהִיו הַכֹּל מִתְקַבְּצִין אֲצִלָּהּ, וְאִפְלוּ לַעֲבֹד אֶת יי, שֶׁכֵּן הָיָה דֶּרֶךְ עֲבוּדָה זָרָה, שְׁנֵאֲמַר: "וְלֹא תָקִים לָךְ מִצֵּבָה אֲשֶׁר שָׁנָא יי אֱלֹהֶיךָ" (דברים טז, כב). וְכָל הַמָּקִים מִצֵּבָה – לוֹקָה.

ז' וְכֵן אֲבֵן מִשְׁפִּית הָאֲמוּרָה בַּתוֹרָה – אָף עַל פִּי שֶׁהוּא מִשְׁתַּחֲוֶה עָלֶיהָ לְשֵׁם, לוֹקָה, שְׁנֵאֲמַר: "וְאֲבֵן מִשְׁפִּית לֹא תִתֵּנוּ בָּאֲרָצְכֶם לְהִשְׁתַּחֲוֹת עָלֶיהָ" (ויקרא כו, א); מִפְּנֵי שֶׁכֵּן הָיָה דֶּרֶךְ עֲבוּדָה זָרָה, לְהִנִּיחַ אֲבֵן לְפָנֶיהָ לְהִשְׁתַּחֲוֹת עָלֶיהָ, לְפִיכֹךְ אֵין עוֹשִׂין כֵּן לִי. וְאֵינוֹ לוֹקָה עַד שְׁיִפְשֹׁט יָדָיו וְרָגְלָיו עַל הָאֲבֵן וְנִמְצָא כֻּלּוֹ מוּטָל עָלֶיהָ, שְׁזֹו הִיא הַשְׁתַּחֲוִיָּה הָאֲמוּרָה בַּתוֹרָה.

ז' בַּמָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּשָׂאֵר הָאֲרָצוֹת. אֲבָל בַּמִּקְדָּשׁ – מִתֵּר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לִי עַל הָאֲבָנִים, שְׁנֵאֲמַר: "לֹא תִתֵּנוּ בָּאֲרָצְכֶם לְהִשְׁתַּחֲוֹת עָלֶיהָ" – בָּאֲרָצְכֶם אֵין אַתֶּם מִשְׁתַּחֲוִים עַל הָאֲבָנִים, אֲבָל אַתֶּם מִשְׁתַּחֲוִים עַל הָאֲבָנִים הַמִּפְּצָלוֹת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ.

ז' וּמִפְּנֵי זֶה נִהְגוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְהַצִּיעַ מִחֲצָלוֹת בִּבְתֵי כְּנִסְיוֹת הָרְצוּפוֹת בְּאֲבָנִים, אוֹ מִיְּנֵי קֶשׁ וְתֵבֶן, לְהַבְדִּיל בֵּין פְּנֵיהֶם וּבֵין הָאֲבָנִים. וְאִם לֹא מִצָּא דָּבָר מַבְדִּיל בֵּינוֹ וּבֵין הָאֲבֵן – הוֹלֵךְ לְמָקוֹם אַחֵר וּמִשְׁתַּחֲוֶה, אוֹ שׁוֹחֵה עַל צִדּוֹ וּמִטָּה, כְּדִי שְׁלֹא יִדְבִּיק פָּנָיו בָּאֲבֵן.

ח' הַמִּשְׁתַּחֲוֶה לִי עַל הָאֲבָנִים הַמִּפְּצָלוֹת בְּלֹא פֶשׁוּט יָדַיִם וְרָגְלָיִם – אֵינוֹ לוֹקָה, אֲבָל מִפִּין אוֹתוֹ מִכַּת מִרְדּוֹת. אֲבָל לַעֲבוּדָה זָרָה: אַחַת הַשְׁתַּחֲוִיָּה בִּפֶשׁוּט יָדַיִם וְרָגְלָיִם אוֹ הַשְׁתַּחֲוִיָּה בְּלֹא פֶשׁוּט יָדַיִם וְרָגְלָיִם, מִשְׁעָה שְׁיִכַּבֵּשׁ פָּנָיו בְּקֶרֶקַע לָהּ – נִסְקָל.

ט' הַנוֹטֵעַ אֵילָן אֲצֵל הַמִּזְבֵּחַ אוֹ בְּכָל הָעֲזָרָה, בֵּין אֵילָן סָרֵךְ בֵּין אֵילָן מֵאֵכֶל – אָף עַל פִּי שֶׁעָשָׂה אוֹתוֹ נוֹאֵי לְמִקְדָּשׁ וַיְפִי לוֹ, הָרִי זֶה לוֹקָה, שְׁנֵאֲמַר: "לֹא תִטֵּעַ לָךְ אֲשֶׁרָה כָּל עֵץ אֲצֵל מִזְבֵּחַ יי אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לָךְ" (דברים טז, כא), מִפְּנֵי שֶׁזֶה

הָיָה דֶּרֶךְ עֲבוּדָה זָרָה: נוֹטְעִין אֵילָנוֹת בְּצֵד מִזִּבְחַ שְׁלֵה, כְּדִי
שְׂיִתְקַבְּצוּ שָׁם הָעָם.

י וְאֶסּוּר לַעֲשׂוֹת אֲכִסְדָּרוֹת שְׁלֵעִץ בַּמִּקְדָּשׁ כְּדֶרֶךְ שְׁעוֹשִׁין
בַּחֲצֵרוֹת, אִף עַל פִּי שֶׁהוּא בְּבִנְיָן וְאִינוּ עֵץ נְטוּעַ, הִרְחָקָה
יִתְרָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "כָּל עֵץ". אֲלָא כָּל הָאֲכִסְדָּרוֹת וְהַסְכָּכוֹת
הַיּוֹצְאוֹת מִן הַכְּתָלִים שֶׁהָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ – שְׁלֵאבָן הָיוּ, לֹא שְׁלֵעִץ.